
سوالات تشریحی درس نهم علوم و فنون ادبی (۳) پایه دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات: زهرا مددی ناحیه یک تبریز

- ۱- تفاوت ایهام با ایهام تناسب را با ذکر مثال شرح دهید.
- ۲- مناسب‌ترین آرایه و ابزار برای تصویرآفرینی در حماسه..... می‌باشد.
- ۳- آرایه‌ی اغراق را در لغت و در اصطلاح ادبی به طور کامل توضیح دهید.
- ۴- آرایه تأثیرگذار در شکل‌گیری آثار حماسی با ذکر مثال؟
- ۵- لازمه تشخیص دادن آرایه «ایهام» در بیت‌ها و عبارات‌ها چیست؟
- ۶- «دریافت هم‌زمان چندمعنا از یک واژه یا عبارت، موجب زیبایی کلام می‌شود و تصویری زیبا در ذهن خواننده یا شنونده ایجاد می‌کند» مربوط به کدام آرایه می‌باشد.
- ۷- در بیت‌های زیر آرایه‌های اغراق - ایهام، ایهام تناسب را بیابید توضیح دهید.
الف- اگر هزار است بلبل این باغ همه را نعمه و ترانه یکی است.
ب- گریه گل سرخ کنی پیرهنش را از نازکی آزار رساند بدنش را
ج- عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی فرصت اریافتی، آن عهد فراموش مکن.
- ۸- ایهام در لغت به معنی و است و در اصطلاح بدیع، یا در سخن با، یا که معمولاً بیت با تمام معانی پذیرفتنی و دارای ارزش است.
- ۹- هر یک از ابیات ذیل را به آرایه مناسب آن بیت وصل نمایید.
الف) بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است
ب) چو رامین گه گهی بنواختی چنگ
ج) اگر سنت اوستت نواوری
د) روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد
وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است
ز شادی بر سر آب آمدی سنگ
نگاهی هم از نو به سنت کنیم
زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما

۱۰- با توجه به بیت زیر کدام توضیح نادرست است؟

سرش مدام ز شور شراب شوق، خراب

چو مست دایم از آن، گرد شور و شر می گشت

الف) واژه‌ی «شور» در مصراع دوم «ایهام تناسب» دارد.

ب) واژه‌ی «خراب» با واژه‌ی «مست» تناسب دارد.

ج) واژه‌ی «شور» در مصراع اول فقط معنای «هیجان با لذت» را دربردارد.

د) واژه‌ی «مدام» تنها در یک معنی به کار رفته است.

پاسخ سئوالات تشریحی درس نهم

۱- در ایهام هر دو معنی واژه موردنظر و پذیرفتنی است و بیت یا مصراع یا عبارت، با هر دو معنا، معنادار و درست است اما در ایهام تناسب فقط یک معنی موردنظر و پذیرفتنی است و معنی دوم که مدنظر است با واژه یا واژه‌های دیگر تناسب (مراعات النظیر) می‌سازد.

۲- اغراق

۳- در لغت به معنی سخت کشیدن کمان است و در اصطلاح ادبی زیاده‌روی در توصیف، مدح و ستایش، ذم و نکوهش و به طور کلی «نسبت دادن ویژگی و یا منفی محال به کسی یا چیزی است به گونه‌ای که وجود آن صفت در آن کس یا آن چیز به آن حد محال و غیرممکن باشد.

۴- اغراق

۵- آشنایی با معانی مختلف واژه‌های ایهام‌ساز

۶- ایهام

۷- هزار در معنای.... عدد هزار بلبل با باغ و نغمه و ترانه تناسب دارد. ب - لطیف بودن بدن معشوق اغراق

ایهام: فرصت (تخلص شعری، فرصت شیرازی- زمان) عهد: (پیمان- دوره و زمان)

۸- به وهم و گمان افکندن/ آوردن واژه یا عبارتی در سخن با، دو یا چند معنا

۹- الف و ج ایهام/ د ایهام تناسب/ ب اغراق/

۱۰- گزینه الف/ غیر از گزینه (الف) بقیه‌ی گزینه‌ها توضیح درستی دارند.